

Esseiden arviointi ja kirjoittaminen

Informaatiotutkimus ja interaktiivinen media (2013)

Tässä dokumentissa kuvataan esseiden yleiset piirteet, osaamistavoitteet, sekä ohjeet esseiden kirjoittamiseen ja arviointiin.

Esseellä tarkoitetaan tässä ensisijaisesti tutkielmaesseeä. Tutkielmaessee on kirjallisuuden pohjalta laadittava harjoitustutkielma, joka on opinnäytetyötä suppeampi ja muodoltaan vapaampi. Tutkielmaesseeessä muotoillaan opettajan ohjauksella tai itsenäisesti tutkimustehtävä tai analysoidaan tämänhetkistä tietämystä määrätyn kirjallisuuden pohjalta. Tuloksena on pohdiskelleva, kokoava kirjallinen esitys rajatusta aiheesta tai kysymyksestä, ei esimerkiksi yksittäisestä kirjasta. Tutkielmaesseen tarkoitus on harjoitella tekstin analyttistä ja kriittistä lukemista ja vertailevan yhteenvedon tuottamista. Esseessä voidaan lisäksi tuoda esille perustellusti kirjoittajan omia mielipiteitä ja muuta aineistoa.

Kirjoitusohjeita

Kirjoitelmaan merkitään työn otsikko, tekijän nimi ja opiskelijanumero, päiväys, opintojakso sekä suorituksen laajuus opintopisteinä.

Hyvällä kirjoitelmalla on selkeä ja tarkoituksenmukainen rakenne. Tieteellisessä kirjoittamisessa tyypillinen tutkielman rakenne on sellainen, että ensin esitetään tutkimuskysymys tai ongelma ja lopussa annetaan vastauksia tai ratkaisuja asetettuun kysymykseen. Lyhyissäkin kirjoitelmissa on hyvä olla johdanto, jossa tiiviissä muodossa johdatetaan lukija esseiden teemaan ja kirjoittajan valitsemaan näkökulmaan. Varsinkin pitkä essee on syytä jakaa muutamaan osakokonaisuuteen. Tällöin on kiinnitettävä huomiota siihen, että teksti etenee luvuittain ja kappaleittain sujuvasti. Ilmiöitä tai johtopäätöksiä voi havainnollistaa esimerkein, mutta ei kuitenkaan tuhlailen. Esseiden lopussa voi esittää yhteenvedon omista ja/tai muiden tekemistä johtopäätöksistä. Lopetus on erityinen paikka osoittaa oman ajattelun laatu ja omaperäisyys. Lähdeviitteet merkitään tieteellisen käytännön mukaisesti, esimerkiksi noudattaen kandidaatintutkielmaa varten annettuja ohjeita yksikön kotisivulla (Mäkinen, I., Pennanen, M., Tanni, M., & Jokiniemi, S. (2011). Ohje kandidaatintutkielman tekemiseen. Tampere: Tampereen yliopisto, Informaatiotieteiden yksikkö).

Esseen pituus ja opintosuorituksen laajuus

Suorituksen laajuus opintopisteinä riippuu ensisijaisesti käytetyn kirjallisuuden määrästä, ei esseiden sivumäärästä. Mitä laajemmasta suorituksesta on kysymys, sitä laajempaan kirjallisuuteen vaaditaan perehtymistä. Opintojakson opettaja ratkaisee, kuinka paljon kirjallisuutta opintopisteet vaativat ja mikä on esseiden pituus. Kirjallisuuden määrään vaikuttavat esimerkiksi aineistotyyppi (artikkeleita vai monografioita) ja kieli: suomalaista, yleistajuista kirjallisuutta voidaan vaatia luettavaksi enemmän kuin terminologiaaltaan vaikeaa vieraskielistä erikoisan kirjallisuutta.

Yleiset osaamistavoitteet

Esseen kirjoitettuaan opiskelija:

- tuntee esseiden aihepiirin kirjallisuutta ja osaa soveltaa sitä tutkimustehtävään
- tuntee ja osaa jäsentää esseiden aihepiirin keskeiset käsitteet
- osaa rajata (tematisoida) esseiden aiheen tai tutkimustehtävän
- on tietoinen aiheeseen liittyvistä erilaisista näkökulmista ja niiden keskeisistä perusteluista
- osaa argumentoida omat aiheeseen liittyvät päätelmät käyttämiensä lähteiden pohjalta

Esseen arviointi

Essee arvostellaan yleensä asteikolla 0 – 5. Esseessä on käytettävä mahdollisimman laajasti opintojakson kuvauksessa määritettyä tai opettajan kanssa sovittua kirjallisuutta. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Esseen aiheen rajausta ja kysymyksenasettelu
- Esseen aihepiirin hallinta
- Kirjoitustapa ja raportoinnin laatu
- Omien ajatusten perusteltu esittäminen

Opintojakson suoritusohjeissa voidaan määritellä tästä ohjeesta poikkeavia arviointiperusteita. Opettaja voi esimerkiksi edellyttää opiskelijalta luetun reflektointia sen hyödyllisyyden tai graduhankkeen valossa. Arvosanan lisäksi opiskelija voi pyytää esseestään sanallista palautetta.

Aiheen rajausta ja kysymyksen asettelu. Hyvä essee sisältää selkeän näkökulman ja rajauksen, joista aihetta tarkastellaan. Huono essee jää epämääräiseksi ja sen sisältöä sitoo yhteen vain esseen aihepiiri. Esseesuorituksen arvoa nostaa, jos siinä kirjallisuuden pohjalta vastataan itse asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymys on tällöin esseen punainen lanka ja mieli, johon kirjallisuus ja näkökulmat suhteutetaan.

Aihepiirin hallinta. Esseen tulee osoittaa, että kirjoittaja on sisäistänyt käyttämänsä kirjallisuuden. Esimerkiksi alkutekstin mekaaninen toistaminen tai virheet käsitteissä ja terminologiassa osoittavat, ettei näin ole tapahtunut. Lähteistä omaksutun tiedon soveltaminen on merkki aihepiirin hallinnasta. Kirjallisuuden perusteltu tulkinta tuodaan esille omin sanoin. Tekstissä on pyrittävä irti lähteistä, sanatarkasta kirjoitustasusta ja kriittikittömästä lainaamisesta, kunnioittaen kuitenkin alkuperäistä tekstiä.

Kirjoitustapa ja raportoinnin laatu. Ansiokas essee on hyvin jäsennelty, rakenteeltaan loogisesti etenevä kokonaisuus. Teksti on johdonmukaista, kieliopillisesti korrektia ja helppolukuista asiatyylillä. Hyvässä esseessä noudatetaan tieteellisen kirjoittamisen konventioita, kuten oikeaoppista viittaustekniikkaa, jossa lähteet on merkitty tarkasti.

Oma ajattelu. Kaikessa kirjoittamisessa olennaisinta on, miten kirjoittaja pystyy lukemaansa hyödyntämään. Tämä tarkoittaa esimerkiksi kykyä vastata esseessä asetettuun tehtävään asetteluun, luoda synteisiä eri kirjoittajien ajatuksista, vertailla kirjoittajien ajatuksia ja käytettyjä menetelmiä, ja argumentoida niiden pohjalta. Kirjoittamisessa harjoitetaan referoimisen ja viittaamisen taitoja. Se tarkoittaa arvioivaa, vertailevaa ja analyttistä toisten väitteiden ja ajatusten käsittelyä ja suhteuttamista omaan ajatteluun.